

OBSAH

SEZNAM TABULEK	6
SEZNAM OBRÁZKŮ	7
SEZNAM ZKRATEK	8

1. POLITIKA VOLEBNÍCH REFORM JAKO PODOBOR SOUČASNÉ VOLEBNÍ ANALÝZY	11
1.1 Od Duvergera k Raeovi: počátky systematického zkoumání volebních systémů a volební analýzy	11
1.2 Politika volebních reform: mladší výzkumná perspektiva volební analýzy	13
1.3 Cíle a metoda publikace	15
1.4 Struktura publikace	18

I. POLITIKA VOLEBNÍCH REFORM: ANALYTICKÝ RÁMEC.....20

2. POLITIKA VOLEBNÍCH REFORM V TEORETICKÉ PERSPEKTIVĚ.....	21
2.1 Racionalistický přístup	21
2.2 Strukturálně-institucionalistický přístup	24
2.3 Renwickova typologie volebních reform.....	25
2.4 Politické důsledky volebních reform.....	32
3. VOLEBNÍ SYSTÉMY V RE/KONSTRUKCI: SPECIFIKA POLITIKY VOLEBNÍCH REFORM V PROCESU DEMOKRATICKÉ TRANZICE.....	35
3.1 Situace nejistoty a nedostatku sdílených informací.....	36
3.2 Vliv hodnot na proces přijímání pravidel pro zakladatelské volby	41
3.3 Vliv postavení aktérů v reformním procesu	42
3.4 Zakladatelské volby jako test legitimacy.....	44
3.5 Další specifické faktory.....	45

II. JAKÝ VOLEBNÍ SYSTÉM PRO NOVÉ DEMOKRACIE:

NASTAVOVÁNÍ PRAVIDEL DEMOKRACIE VE STŘEDNÍ EVROPĚ	48
4. NEKOMPLEXNĚJŠÍ VOLEBNÍ SYSTÉM JAKO KOMPROMISNÍ ŘEŠENÍ: MAĎARSKÁ JEDNÁNÍ 1989.....	49
4.1 Jednání u trojhranného stolu	49
4.2 Většinově nebo proporčně? Spor o nastavení volebních pravidel.....	51

4.3	Nelehké hledání kompromisu.....	54
4.4	Komplexita jako kompromis: zhodnocení procesu výběru volebních pravidel 1989.....	59
5.	VOLEBNÍ REFORMA JAKO SOUČÁST SPORU O ROLI POLITICKÝCH STRAN: ČESKOSLOVENSKÉ DISKUSE 1990 A 1992.....	63
5.1	Volit osobnosti nebo doporučně? Jednání o nastavení pravidel pro volby 1990	63
5.2	Prezident proti parlamentu: Havlův pokus o revizi volebních pravidel.....	70
5.3	Volební reforma, která nebyla: přijímání nového volebního zákona 1995	76
5.4	Volební reformy jako doklad nekonfliktního charakteru změn: československé zhodnocení	79
6.	OD DELEGACE K SOUTĚŽIVÝM VOLEBÁM: CESTA K PERSONALIZOVANÉMU PROPORČNÍMU VOLEBNÍMU SYSTÉMU VE SLOVINSKU.....	80
6.1	Delegátský systém a tříkomorový parlament	83
6.2	Od delegátského systému k volbám	84
6.3	Personalizovaný proporční systém jako výsledek kompromisu	89
6.4	Volební systém jako výsledek vyjednávání elit.....	94

III. CUIUS REGIO, EIUS REGULAE ELECTIONIS:

	SNAHY O ZMĚNU PRAVIDEL DEMOKRACIE VE STŘEDNÍ EVROPĚ	95
7.	LID VS. POLITICKÉ STRANY VS. ÚSTAVNÍ SOUD: SPOR O VÝKLAD VÝSLEDKŮ REFERENDA O VOLEBNÍM SYSTÉMU JAKO POKRAČOVÁNÍ STŘETU LEVICE A PRAVICE VE SLOVINSKU?	96
7.1	Polarizace slovinského stranicko-politického systému jako podnět k diskusi o volební reformě	97
7.2	Od stranického ke společenskému konfliktu: spor o volební reformu	98
7.3	Spor o výklad výsledků referenda	101
7.4	Hledání kompromisu a dílčí úprava volebního systému.....	104
7.5	Charakter změn volebního systému a jejich dopad	108
7.6	(Ne)úspěchy volebního inženýrství ve Slovinsku	110

8.	VOLEBNÍ REFORMA JAKO ODRAZ STRANICKÉHO ŠTĚPENÍ: SLOVENSKÉ VOLEBNÍ REFORMY 1998 A 1999	112
8.1	Mečiar proti všem a všichni proti Mečiarovi: Mečiarova volební reforma 1998	112
8.2	Reakce na Mečiarovu účelovou volební reformu, volby 1998 a „zpětná“ volební reforma	118
8.3	Stranické štěpení jako podnět pro volební reformu: slovenská zkušenost	122
9.	VOLEBNÍ REFORMA JAKO STŘET O PODOBU PRAVIDEL DEMOKRACIE V ČESKÉ REPUBLICE: „OPOZIČNĚSMLUVNÍ“ VOLEBNÍ REFORMA, NÁLEZ ÚSTAVNÍHO SOUDU 2001 A „VYNUCENÁ“ VOLEBNÍ REFORMA 2002	123
9.1	Jak změnit pravidla demokracie: opozičněsmluvní volební reforma (1998–2000)	125
9.2	Deus ex machina: Ústavní soud (2001).....	130
9.3	Vynucený kompromis: volební reforma 2002	131
9.4	Od vnucení k vyjednávání: zhodnocení volebních reform 2000 a 2002	133
10.	VOLEBNÍ REFORMA JAKO JEDEN Z PILÍŘŮ BUDOVÁNÍ NOVÉHO MOCENSKÉHO SYSTÉMU: ORBÁNOVA ZMĚNA VOLEBNÍCH PRAVIDEL	137
10.1	Budování nového mocenského systému: Orbánovy ústavně-politické reformy	139
10.2	Volební reforma jako pilíř nového systému.....	140
10.3	Nový volební systém jako Rubikova kostka	144
10.4	Vnucená volební reforma: analýza procesu	148
 IV. POLITICKÉ DŮSLEDKY VOLEBNÍCH REFORM VE STŘEDOEVROPSKÉ PERSPEKTIVĚ		
154		
11.	POLITICKÉ DŮSLEDKY VOLEBNÍCH REFORM VE STŘEDOEVROPSKÉ PERSPEKTIVĚ	155
11.1	Charakter změn volebních systémů v první fázi politiky volebních reform	155
11.2	Charakter změn volebních systémů v druhé fázi politiky volebních reform	159
 PODĚKOVÁNÍ		
165		
SEZNAM LITERATURY A PRAMENŮ		
166		
REJSTRÍK		
186		
SUMMARY		
188		

SEZNAM TABULEK

- 1.1 Vybrané případy volebněreformních procesů – str. 19
- 4.1 Maďarský supersmíšený volební systém z roku 1989 – str. 61
- 4.2 Množství mandátů rozdělovaných v jednotlivých úrovních v maďarských volbách 1990–2010 – str. 62
- 4.3 Velikost volebních obvodů v regionální listinné proporcí části voleb – str. 62
- 5.1 Volební systémy do FS z roku 1990 – str. 68
- 5.2 Volební systémy do ČNR a do SNR z roku 1990 – str. 69
- 5.3 Porovnání zákonů o volbách do ČNR z let 1990 a 1992 – str. 74
- 5.4 Porovnání zákonů o volbách do SNR z let 1990 a 1992 – str. 75
- 5.5 Porovnání zákona o volbách do ČNR 1992 a do PS 1995 – str. 77
- 5.6 Volební systém pro Senát Parlamentu ČR – str. 78
- 6.1 Slovinský volební systém z roku 1990 – str. 88
- 6.2 Slovinský volební systém z let 1992 a 1996 – str. 93
- 7.1 Výsledky referenda o volebním systému z roku 1996 – str. 102
- 7.2 Změny volební legislativy podle volební reformy z roku 2000 – str. 107
- 8.1 Mečiarova volební reforma z roku 1998 – str. 117
- 8.2 Výsledky voleb do NR SR konaných v roce 1998 – str. 120
- 8.3 Slovenská volební reforma z roku 1999 – str. 121
- 9.1 Výsledky voleb do PS PČR konaných v roce 1998 – str. 124
- 9.2 Základní rozdíly v pohledech ČSSD a ODS na parametry volební reformy – str. 126
- 9.3 Změny volební legislativy podle opozičněsmluvní volební reformy z roku 2000 – str. 129
- 9.4 Změny volební legislativy podle volební reformy z roku 2002 – str. 132
- 10.1 Orbánova volební reforma z roku 2011 – str. 146
- 11.1 Politika volebních reforem ve zkoumaných zemích střední Evropy od roku 1989 – str. 164

SEZNAM OBRÁZKŮ

- 2.1 Role politiků a občanů v procesu volební reformy podle Renwicka – str. 28
- 2.2 Reformní procesy typu vnucení politickými elitami podle Renwicka – str. 31
- 10.1 Vývoj volební podpory maďarských politických stran od voleb 2010 do května 2013 – str. 142